

30.11.2017

MML 3954/00 08/2017

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo@mmm.fi

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö 12.10.2017 / 292/01.01/2017

**LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE
LAIKSI RUOKAVIRASTOSTA JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI**

Maanmittauslaitoksen keskushallinto esittää pyydettyä lausuntona luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle Ruokavirastosta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi seuraavaa.

Esitykseen sisältyvällä lailla Ruokavirastosta ehdotetaan muodostettavaksi 1.1.2019 lukien uusi, maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan kuuluva virasto. Uusi virasto jatkaisi Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston toimintaa ja siihen sijoitettaisiin myös Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksesta tehtävät, jotka liittyvät tietohallinnon palvelujen tuottamiseen perustettavalle virastolle ja laajemmin maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan virastoille ja laitosille.

Esityksen kappaleessa 2.2. (Nykytilan arviointi) sivulla 13 avataan Solita Oy:n vuonna 2016 toteuttamaa Maaseutuviraston toiminnan arviointia, jonka maa- ja metsätalousministeriö tilasi. Arvioinnin johtopäätöksenä oli, että eurooppalaisessa vertailussa Maaseutuvirasto on pärjännyt hyvin maksajavirastotehtävässään ja täyttänyt kansallisesti sille asetetut lakisääteiset tehtävät. Virasto ei ole kuitenkaan keskeisillä osa-alueillaan pystynyt vastaamaan sidosryhmiensä odotuksiin yhteisen maatalouspolitiikan ohjelmakauden vaihtuessa. Tyytymättömyys on johtunut pääosin haasteista tietojärjestelmien kehittämisessä ja niiden vaikutuksesta tukien haku- ja maksatusaikoihin. Maanmittauslaitos ehdottaa, että esityksestä poistetaan tämä tyytymättömyyden syitä kuvaava lause. Myöhemmissä asian selvityksissä on käynyt ilmi, ettei ongelma ollutkaan tietojärjestelmien kehittämisessä, vaan muissa tekijöissä.

30.11.2017

MML 3954/00 08/2017

Esityksen mukaan Ruokavirastosta annettavan lain 2 §:ään tulisi yksityiskohtainen luettelo viraston tehtävistä. Pykälän 1 momentin tehtäväluettelo toimisi osaltaan informatiivisena säännöksenä viraston tehtäväkokonaisuudesta. Tässä yhteydessä on kuitenkin hyvä harkita, tulisiko tehtävät kirjoittaa auki vielä yleisemmällä tasolla. Yksityiskohtainen luettelo voi lukita tarkasti tehtävät, jolloin niiden muuttaminen tai toimintaympäristön muutoksista johtuvat tarkennukset voivat edellyttää lainmuutosta. Toinen vaihtoehto olisi sisällyttää yksityiskohtaisemmat tehtävät valtioneuvoston asetukseen, siltä osin kun kyseessä ei ole julkisen vallan käyttöön luettavista tehtävistä, kuten maksajavirastotehtävistä, vaan palvelu- ja tutkimustehtävistä.

Lain 2 momentissa säädettäisiin viraston tuottamista tietohallintopalveluista. Käytännössä säädös ei muuttaisi nykytilannetta siltä osin, mitä palveluja ja mille tahoille palveluja tuotetaan Maanmittauslaitoksessa.

Ehdotetun lain 3 §:ssä säädettäisiin viraston organisaatiosta. Maanmittauslaitos pitää kannatettavana, ettei laitoksen organisaatorakennetta ja yksikköjakoa kuvata tarkemmin lakitasolla, vaan se jätetään työjärjestyksessä säädettäväksi. Tällainen kevyempi sääntelymalli tekee organisaatorakenteen tarkistamisesta tai laajemmasta muuttamisesta joustavaa. Muutoinkin on hyvä, että laitoksen johtamisesta ja asioiden ratkaisemisesta (4 §) säädetään mahdollisimman tiiviisti lakitasolla. Maksajavirastotehtävien osalta on tärkeää kuvata selkeästi kokonaisuuden järjestäminen viraston sisällä ja niihin liittyvä ratkaisuvälä.

Lain 12 §:n 6 momentissa säädettäisiin, että viraston pääjohtajan virka perustettaisiin jo 1 päivästä lokakuuta 2018 alkaen. Virka perustettaisiin ensin maa- ja metsätalousministeriöön, josta se siirtyisi lain voimaan tullessa uuteen virastoon. Säännös on esityksen mukaan tarpeellinen uuden viraston järjestäytymisen varmistamiseksi. Tässä yhteydessä olisi hyvä harkita myös uuden viraston hallintojohtajan viran perustamista ministeriöön samassa aikataulussa, koska hallintojohtajan rooli viraston toiminnan käynnistämisessä pääjohtajan tukena mm. muun johdon tehtävien täyttämismenettelyssä sekä muiden hallinnollisten ja lakisääteisten toimintojen organisoinnissa on keskeinen.

Viraston tietohallinnon osalta voisi myös harkita tietohallinnosta vastaavan johtajan viran tai tehtävän perustamista mahdollisuuksien mukaan samassa aikataulussa ennen 1.1.2019. Viraston perustamisella on suuria vaikutuksia hallinnonalan tietohallinnon järjestämis- ja tuotantovastuisiin. Ruokaviraston perustaminen ei saa vaarantaa sen asiakkaille tuotettavia palveluita ja viraston toiminnan kannalta tärkeiden järjestelmien toimivuutta. Viraston johto vastaa viime kädessä tietojärjestelmien toimivuudesta ja jatkuvuuden turvaamisesta uudessa toimintakokonaisuudessa. Tietohallintojohtaja voisi osaltaan varmistaa järjestelmien toimivuuden ja vakauttaa myös virastojen tietohallintojen yhdistymistä.

30.11.2017

MML 3954/00 08/2017

Muilta osin Maanmittauslaitoksella ei ole lausuttavaa luonnoksesta hallituksen esitykseksi.

Pääjohtaja

Allekirjoitettu sähköisesti
Arvo Kokkonen

Ylijohtaja

Allekirjoitettu sähköisesti
Petri Korpinen